

[Stærmose.]

til Beslutning om Ratifikation af den meget smukke Overenskomst. Den højtærede Udenrigsminister har allerede rørt ved en af de væsentlige Ting i det internationale intellektuelle Samarbejdes Historie. Jeg lægger Mærke til, at det i denne Overenskomst er fastlagt, at De Forenede Nationers Organisation for det intellektuelle Samarbejde skal have sit Hovedsæde i Paris, hvor ogsaa den Institution, der var oprettet under Folkeforbundet, havde sit Hovedsæde. Det vil altsaa sige, at det paa adskillige Omraader kan ventes, at det vil være Mellemlkrigsaaarenes Arbejde, der nu faar en Mulighed for under nye Former at blive fortsat.

Jeg vil knytte nogle enkelte Bemærkninger til Forslaget. Man lægger straks Mærke til, at der er en Svaghed i Oversættelsen til Dansk, idet der tales om Undervisning, De Forenede Nationers Organisation angaaende Undervisning, det undervisningsmæssige Spørgsmaal. Man maa beklage, at der ikke eksisterer et enkelt dansk Ord, der kan give hele den Fylde, der ligger i det engelske Ord „education“. Svenskerne er nærmere ved at have det i Ordet „biling“, som de bruger om det folkeopdragende Arbejde. Der er næppe nogen Tvivl om, at de Mennesker, der har konciperet dette Dokument, har haft det folkeopdragende og folkeoplysende mere i deres Tanker end det, der er dækket ved det danske Ord „Undervisning“ alene. Jeg gør opmærksom paa det, fordi det kan lede til nogle Betragtninger over de Felter, hvorpaa vi fra dansk Side har Mulighed for ikke alene at yde et meget positivt Bidrag, men ogsaa et Bidrag, man ventet af os ude i Verden.

Som et Bidrag til denne Overenskomsts Tilblivelseshistorie vil jeg gerne have Lov til at gøre opmærksom paa, at de Ideer, der ligger bag ved den smukke Udformning, som Dokumentet har faaet, er blevet gennemdrøftet navnlig i amerikanske raadgivende Kredse, som var samlet paa San Francisco-Konferencen i April og Maj Maaned sidste Aar. Fra amerikansk Side var denne raadgivende Forsamling indkaldt paa en ganske speciel Maade, paa en Maade, som man ikke havde set ved nogen stor international Konference før. Man havde nemlig indbudt Repræsentanter for alle betydelige folkeopdragende og folkeoplysende Organisationer til at være raadgivende for Forsamlingen. Paa denne Maade havde man sammensat en Forsamling paa 120 Medlemmer, der hver for sig repræsenterede en folkelig Bevægelse, repræsenterede et Stykke folke-

oplysende Arbejde. Der var i denne Kredse en meget stærk Interesse for det Oplysningsarbejde, der bliver drevet her i Danmark, navnlig iblandt vore unge. De var interesseret i hele det frie Studiekredsarbejde, de var interesseret i hele det frie faglige Oplysnings- og Uddannelsesarbejde, og de var fremfor alt interesseret i den gamle danske Folkehøjskoles Indsats i vort Kulturliv. Der er altsaa fra dansk Side noget ganske særligt at bidrage til det internationale Samarbejde paa disse Omraader, og jeg gør opmærksom paa det, fordi jeg har en Fornemmelse af, at man i Mellemlkrigsaaarene ikke var tilstrækkelig aktiv fra dansk Side med Hensyn til at delagtiggøre alle de interesserede Kredse i Udlandet i de Erfaringer, vi havde fra vort Oplysningsarbejde med unge og voksne.

Jeg vil bede den højtærede Udenrigsminister om ikke at opfatte det som nogen som helst Kritik af Udvalget af den Delegation, som var i London sidste Efteraar, og heller ikke som nogen som helst Form for Kritik af Udsendelsen af Professor Jacob Nielsen, men jeg vil gerne i Fortsættelse af de Betragtninger, jeg her har fremført, sige, at det muligvis vilde have været godt, om der i disse Repræsentationer havde været Repræsentanter for netop dette folkeoplysende danske Arbejde. Jeg vil som sagt nødig have det opfattet som kritiske Bemærkninger, men det er lidt iøjnefaldende, naar vi nu i Danmark har denne specielle Mulighed for at yde en meget positiv værdifuld Indsats, at vi saa ved de nuværende Forhandlinger er repræsenteret ved en Professor i rationel Mekanik.

Der er en Ting i Overenskomsten, som jeg ganske særlig har lagt Mærke til, og det er den enkle Form, der er givet Artikel 1, Punkt 3, hvori det fastslaas, at der ikke fra Organisationens Side bestaar nogen som helst Ret til Indblanding i den enkelte Mellemlstats Kultur eller Undervisningssystemer. Det er udtrykkeligt og klart fastslaet, og jeg tror, det er godt saaledes. Men det faar mig til at fremdrage et andet Arbejde her i Norden, som har haft nogen Betydning for Samarbejdet i Mellemlkrigsperioden, og jeg ved positivt af egen Erfaring, at det, jeg her skal omtale, har den allerstørste Interesse for de nye, navnlig amerikanske Kredse, som nu gaar ind i dette Samarbejde paa de kulturelle Omraader.

Jeg tænker her paa det forbilledlige og meget værdifulde Initiativ, som Foreningerne „Norden“ tog i 1930'erne til Revision af de nordiske Landes Historielæreboøger.